3de. Jaargang | Curacao den 23n. October 1886. | N° 147

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN HET BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de heeren
JAN ELLIS, *Curaçao* — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba*, — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire*. — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa rest luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

30 Oct. *Harrison* van Liverpool.
30 „ *Caracas* „ New-York.
30 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.

CALENDARIO.
October.

24	DOMINGO	XIX desp. di Pentec.
25	LUNA.	Stoe. Crispín i Crispiniano mm.
26	MARTES.	S. Evaristo, papa.
27	RAZON.	S. Vicente i Sta. Sabina, mm.
28	HUEBES.	Stoe. Simon i Judas Tadeo, ap.
29	VIERNES.	S. Narciso, ob. i m.
30	SABRA.	S. Quintin, m. *Ajuna i abst.*

STAND DER MAAN.

N. M. 27 Oct. 2 ure 39 m. A. M.

Opkomst der Zon:
25 Oct. 6 ure 8 min.
Ondergang der Zon:
25 Oct. 5 ure 52 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

30 Oct. *Duitsche St.* naar Hamburg.
1 Nov. *Philadelphia* „ New-York.
3 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.

IN NOMINE DOMINI.

FR. CESLAUS HENRICUS JACOBUS REIJNEN,

ORD. PRÆD.

Door de genade Gods en de gunst van den Apostolischen Stoel, Verkozen Titulair Bisschop van Assurie en Apostolisch Vicarius van Curacao,

AAN ZIJNE GELOOFSGENOOTEN

ZALIGHEID IN DEN HEER!

Dat het aan Zijne Heiligheid den Paus, in Zijne Apostolische bezorgheid voor alle Kerken en Geloovigen der aarde, behaagd heeft een opvolger te benoemen van onzen eerbiedwaardigen overleden Bisschop en Vicarius Apostolicus, Mgr. H. J. A. van Ewijk, zaliger gedachtenis, is wellicht, Beminde Geloovigen, reeds ter kennis van U allen gekomen; dat Onze onwaardige persoon hiertoe door Christus' plaatsbekleeder werd uitgekozen, vinden Wij ons genoodzaakt U heden door dezen herderlijken Brief mede te deelen.

Z. H. Paus Leo XIII heeft bij een Apostolische Breve, gegeven onder den Visschers-ring den 24 Augustus 1886, Ons tot Vicarius Apostolicus van Curaçao willen benoemen en door een tweede Breve, van gelijke dagteekening en onder gelijk Zegel, Ons gelieven te verheffen tot de Bisschoppelijke Waardigheid met den Titel van Bisschop van Assurië, welke Zetel behoort tot het Aartsbisdom van Carthago.

Timor et tremor venerunt super me (1). *Vrees en beving kwamen over Ons*, toen Wij in het bezit gesteld werden van deze Apostolische Breven; en Ons voor den geest stellende de verantwoording verbonden aan de zorg voor het zieleheil van zoovele geloovigen, en bewust zijnde hoe zwaar het Bisschoppelijke Kruis drukken kan, verhieven Wij Onze oogen en Ons hart hemelwaarts om van onzen Goddelijken Zaligmaker Jezus Christus, den Stichter der Kerk, *den Eeuwigen Onsterfelijken Opperpriester*, (2) licht en sterkte te mogen ontvangen: en *steunende in Dengene, die de genade schenkt en zijne gaven verspreidt* (3), met een kinderlijk vertrouwen in het Woord van den Algemeenen Vader der Christenen, den Opvolger van den H. Petrus den Prins der Apostelen, den plaatsbekleeder van Christus zelven, durfden Wij in ootmoed biddend zeggen: In nomine Domini (4), in den Naam des Heeren!— In den naam onzes Heeren Jezus Christus, onzen God en Zaligmaker; in den naam des Heeren die Zijn Kerk in Zijn bloed gesticht heeft (5); in den naam des Heeren door de Apostelen tot aan het uiteinde der aarde gepredikt (6), wiens kracht het heidendom der oude wereld vernietigd werd en het licht des Evangelies in de nieuwe wereld werd ontstoken; in den naam des Heeren in wien zoo vele en zoo verheven werken door Gods Dienaren werden verricht; in dien Heiligen en Almachtigen Naam hebben Wij in ootmoed Ons hoofd neêrgebogen en den last van dit Ons opgelegd Officie op Onze schouders durven nemen.— In nomine Domini, in den naam des Heeren hebben Wij zoo Onze Bediening aanvaard, en onder die wapenspreuk hopen Wij aan de verplichtingen van ons Ambt getrouw te blijven.

Daags na het ontvangen van bovengenoemde Apostolische Breven, op den elfden October dezes jaars, in tegenwoordigheid der Seculiere en Reguliere Geestelijkheid deze Stad en Omstreken, in het bijzijn van een schare van Geloovigen, werd in de Parochie-kerk der H. Anna op Otrobanda op officiëele wijzé kennis gegeven van Onze benoeming tot Vicarius Apostolicus van Curaçao, en van Onze verheffing tot de Bisschoppelijke Waardigheid; waarna door Onze Medebroeders in het Priesterschap aan Ons de eerste hulde van erkenning en toewijding werd aangeboden.

En nu, Beminde Geloovigen, na dit alles volgens Onzen plicht en overeenkomstig de gevoelens van Ons hart U te hebben medegedeeld, brengen Wij U allen Onzen herderlijken en vaderlijken groet. Reeds meerdere jaren waren Wij in den geest met de Geloovigen van dit Vicariaat vereenigd: gedurende de twee jaren die Wij als Priester-Missionaris in Uw midden hebben doorgebracht, waren Wij reeds met elkander verbonden, maar nu is het de band van den Herder tot zijne kudde, van den Vader tot zijne kinderen, die tusschen Ons en U door het Hoofd der Kerk gelegd is. Gedachtig aan het voorbeeld van onzen Oppersten Herder en Vader Jezus Christus, zal het Ons altijd een genoegen zijn de getrouwe kinderen der Katholieke Kerk met toegenegenheid, met bereidwilligheid en geduld te ontvangen en te bejegenen, en voor hun geestelijk welzijn en meerdere volmaking te kunnen arbeiden; immer zal het Ons ook een zielevreugde zijn, den zwakke te mogen versterken, den zondaar met God te mogen verzoenen, den afgedwaalde tot Christus' kudde te mogen terugbrengen. Met Gods hulp, onder den bijstand der Allerheiligste en Onbevlekte Maagd Maria de bijzondere Patrones van ons Vicariaat, en van den H. Joseph den Patroon der Algemeene Kerk, van de HH. Apostelen Petrus en Paulus, en van de H. Rosa van Lima onze tweede Patrones hopen Wij Onze krachten, Ons leven, Onzen geheelen persoon aan den bloei der Katholieke Kerk in Uw midden, aan Uw eeuwig en tijdelijk geluk te blijven toewijden. En, Beminde Geloovigen, onder al de verplichtingen aan ons Ambt verbonden, zullen Wij altijd als een der voornaamste beschouwen het Katholieke Onderwijs aan te moedigen, te beschermen en uit te breiden; hierin hopen wij de voetstappen te drukken van onzen onmiddelijken Voorganger Zijne Hoogwaardigheid Mgr. H. J. A. van Ewijk en van den eerbiedwaardigen Bisschop Mgr. M. J. Niewindt; in hunnen geest hopen Wij het begonnên werk voort te zetten.

Tot dit alles behoeven Wij en vragen Wij de medehulp van Onze beminde en eerwaarde Geestelijkheid, die reeds zoo veel bewijzen van Priesterlijken ijver en Apostolischen geest in dit Vicariaat heeft gegeven; Wij verzoeken ook hierom hare gebeden en die der Geloovigen. Wij behoeven en vragen, in het bijzonder in alles, wat de Katholieke opvoeding der jeugd betreft, den steun Onzer Geloofsgenooten; vooral van U, Katholieke Vaders en Moeders en Voogden, [illegible] opvoeding en onderrichting Uwer kinderen; tracht ook het goede zaad, dat in de harten Uwer kleinen gelegd is, door Uwe waakzaamheid, door Uwe opwekkingen en door Uw voorbeeld te bewaren en te doen ontkiemen.

Gedurende den tijd, dat wij Ons nader voorbereiden tot het ontvangen der Bisschoppelijke Consecratie, verzoeken Wij op een bijzondere wijze den bijstand des gebeds. Wij verlangen daarom, dat tot aan den dag onzer Consecratie in elke H. Mis de Oratio Imperata *Pro omni gradu Eccles.* juxta Rubricas (7) zal gehouden worden; eveneens dat na elke gelezen H. Mis, onmiddellijk na de gewone gebeden door Z. H. voorgeschreven, en ook na elke gezongen H. Mis, de Litanie der Allerheiligste Maagd Maria met de geloovigen zal gebeden worden.

Wij verzoeken eindelijk ook van U, Beminde Geloovigen, voortdurende gebeden voor Zijne Heiligheid den Paus van Rome, voor Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning en Diens Doorluchtig Huis, en voor al diegenen, welke in geestelijke of wereldlijke Macht gesteld zijn.

En zal dit Ons herderlijk schrijven op den eersten Zondag na de ontvangst dezes volgens gebruikelijke wijze aan de Geloovigen worden voorgelezen.

Gegeven te Curaçao, in het Bisschoppelijk Paleis te Otrabanda, den 14 October 1886.

De Apost. Vicarius en verkozen Bisschop voornoemd,

✠ Fr. C. H. J. Reijnen.

---

(1) Psalm. 54, 6. (2) ad Hebr. 4, 14. (3) Verba Brevis SS. Pont. (4) ad Coloss. 3, 17. (5) Act. ap. 20,28. (6) Matth. 28,19. (7) Omittenda in Dupl. 1 cl. et in missa conv. seu maj. in Dupl. 2 cl., in aliis missis 2 cl. arbitrio Sacerd.

IN NOMINE DOMINI.

FR. CESLAO HENRICO JACOBO REIJNEN,

DI ORDEN DI PADER PREDICADORNAN.

Pa gracia di Dios i fabor di Silja Apostolica, eligilo Obispo titular di Asuria i Vicario Apostolico di Curaçao.

NA CATOLICANAN DI SU VICARIATO

SALBACION DEN SENJOR!

Koe Su Santidad, den Su cuidao Apostólico koe E tin pa toer Iglesia i Catolicanan di henter mundoe, a digné nombra un sucesor pa nos ilustrísimo Obispo i Vicario Apostólico difuntoe, Monsenjor H. J. A. van Ewijk, Boso toer sabi caba, sin duda, Estimado Creyentenan; koe Papa a escohe Nos indigno persona pa ocupa e puesto-aí, Nos ta pone awé na Boso conocementoe pa medio di e Carta Pastoral-akí.

Den un decreto Apostólico coe fecha 24 di Augustus di 1886, doenar bao di aniljo di Piscador, Su Santidad Papa Leon XIII a digné nombra Nos como Vicario Apostólico di Curaçao i den un otro decreto, coe mees fecha i bao di mees Seljo Su Santidad a eleva Nos na Dignidad di Obispo di Asuria, perteneciente na Arzobispado di Carthago.

Timor et tremor venerunt super me (1). *Miedoe i temblor a bini riba Nos*, ora e decreto Apostólicenan a jega na Nos poder: i cordando e responsabilidad grandi koe ta marar na percuracion pa salbacion di alma di asina tantoe crejente, i combenta, Nos a halza Nos bista i coerazon na cieloe pa koe Nos por a recibi luz i forza for di nos Redentor Dibino Hesu Cristoe, Fundador di Iglesia, *Pontifice Eterno i Inmortal* (2), i *confiando riba E, koe ta doena gracia i koe ta esparce su donnan* (3) coe un confianza filial den Palabra di Tata Comun di Cristiannan, Sucesor di San Pedro Príncipe di Apostelnan, Vicario di Cristoe mees, Nos a tribi bisa rezando humildemente: In nomine Domini; Den nomber di Senjor! (4) — Den nomber di Senjor Hesu Cristoe, nos Dios i Salbador: den nomber di nos Senjor koe a institui Su Iglesia den Su sanger (5); den nomber di Senjor koe Apostelnan a predica té na fin di mundoe (6); i den kende su poder paganismo tabata destruir den mundoe antiguo i luz di Evangelio a cende den mundoe nobo; den nomber di Senjor, den cual Sirbidornan di Dios a haci asina hopi obra asina elevar, den e Nomber Santoe i Todopoderoso Nos a baha nos cabez coe humildad i Nos a tribi toema riba Nos lomba peso di e trabao koe Su Santidad a pone riba Nos.— In nomine Domini, Den nomber di Senjor Nos a acepta anto Nos Serbicio, i coe n'e divisa-aí Nos ta spera di keda fiel na obligacionnan di nos Oficio.

Dia sigiente koe Nos a recibi e decreto Apostólicenan mencionar caba, esta: dia diez-un di October di e anja akí, na presencia di hopi Pader Secular i Regularnan di e Vicariato-akí i di un número grandi di Crejentenan, Nos nombramentoe como Vicario Apostólico di Curaçao i Nos elevacion na Dignidad di Obispo tabata comunicar oficialmente den Misa Parokial di Santa Ana na Otrobanda, i despues di e ceremonia-aí Nos Roemannan di sacerdocio a ofrece Nos nan proper homenage di reconocementoe i consegracion.

I awor, Estimado Crejentenan, despues di pone toer esaí na Boso conocementoe segun Nos obligacion i conforme na sintimentoenan di Nos coerazon, Nos ta doena Boso toer Nos saludo pastoral i paternal. Duranti hopi anja caba Nos tabata unir den Nos espíritu coe crejentenan di e Vicariato-akí; durante e anjanan, koe nos a pasa meimei di Boso como Pader Misionario, Nos tabata marar caba un na otro, i awor, e union koe Papa, Cabez di Iglesia, a pone den Nos coe Boso ta e union koe ta mara un Pastor na su rebanjo, un Tata na su jioenan. Cordando egemplo di nos Supremo Wardador i Tata Hesu Cristoe, lo ta semper un satisfaccion pa Nos di ricibi i trata jioe fielnan di Iglesia Católica coe afeccion, benevolencia i coe pacensji i di trabaha pa nan bienestar espiritual i pa nan major perfeccion: semper lo ... di por fortifica esnan koe ta débil, di por reconcilia pecadornan coe Dios, di por bolbe trece den rebanjo di Cristoe esnan koe a perde camina. Coe judanza di Dios, bao di proteccion di Santísima i Inmaculada Birgen Maria, Patrona particular di e Vicariato-akí; i di San Hosé, Patrono di Iglesia Comun; di Santoe Apostelnan Pedro i Pablo i di Santa Rosa di Lima nos segunda Patrona, Nos ta spera di keda dedica Nos forza, Nos bida, henter Nos persona na florecimiento di Iglesia Católica meimei di Boso, na Boso felicidad eterna i temporal. I, Estimado Crejentenan, den toer obligacionnan di Nos Oficio Nos lo considera semper como un di mas principalnan: favorece, protega i extende Ensejanza Católica; akiden Nos ta spera di sigi pasonan di nos inmediato Antecesor Su Ilustrísima, Monsenjor H. J. A. van Ewijk i di respetabilísimo Obispo, Monsenjor M. J. Niewindt; den nan espíritu Nos ta spera di continua e trabao koe nan a coeminza.

Pa toer e cosnan-akí Nos mester i Nos ta pidi judanza di Nos estimado i reverendo Clero, koe a doena caba asina tantoe prueba di zelo Sacerdotal i di espíritu Apostólico den e Vicariato-akí; Nos ta pidi tambe p'esaí su oracion i oracion di Crejentenan. Nos mester i nos ta pidi, en particular, den toer lo ke ta toca na educacion di hubentud, proteccion di Nos Coreligionarionan; principalmente Boso, Tata i Mama i Tutor Catolicanan, principalmente Boso Nos ta pidi Boso cooperacion den educacion i instruccion di Boso jioenan; trata i percura di conserba den coerazon di Boso jioenan e siminja koe ta plantar aden; percura tambe koe Boso vigilancia, Boso excitacionnan i Boso egemplo haci e siminja nace den nan coerazon.

Durante tempoe koe Nos ta prepara Nos pa ricibi Consagracion Episcopal, Nos ta pidi Boso, di un manera particular, judanza di oracion; p'esai Nos ta desea, koe, for di awor te na dia di Nos Consagracion, Oratio Imperata *Pro omni gradu Eccles*, juxta Rubricas (7) lo ta rezar den toer Santoe Sacrificio di Misa; asina mees també Nos ta desea koe despues di toer Sacrificio rezar, inmediatamente despues di e oracion ordinarionan koe Su Santidad a prescribi, i tambe despues di toer Misa cantar, Letanía di Santísima Birgen Maria lo ta rezar huntoe coe Crejentenan.

Nos ta pidi Boso pa último, Estimado Crejentenan, Boso oracion contínuo pa Su Santidad Papa di Roma, pa Su Magestad nos Rey respetar i Su Ilustre Cas, pa toer esnan, koe ta poner na Poder espiritual ó temporal.

I e carta pastoral-akí di Nos lo ta lezar manera coestumber pa crejentenan, riba promer Dia Domingoe despues di ricibié.

Doenar na Curaçao, den Palacio Episcopal na Otrobanda dia 14 di October 1886.

E Vicario Apostólico i elegido Obispo manera ariba,

✠ **Fr. C. H. J. Reijnen.**

(1) Psalm. 54, 6. (2) ad Hebr. 4, 14. (3) Verba Brevis SS. Pont. (4) ad Coloss. 3, 17. (5) act. ap. 20, 28. (6) Math. 28, 19. (7) Omittenda in Dupl. 1 cl. et in missa conv. seu maj. in Dupl. 2 cl., in aliis missis 2 cl. arbitrio Sacerd.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Gouvernements-Besluiten.

Curaçao, den 22n October 1886.

Aan den maréchaussée der 1e. klasse alhier *J. A. D. Mensche*, op zijn verzoek, met ingang van 1o. November e. k., eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend, met toekenning van pensioen.

Ter Gouvernements-Secretarie zijn ter inzage van belangstellenden nedergelegd het *Bericht aan Zeevarenden*, uitgegeven door de Afdeeling Hydrographie van het Ministerie van Marine te 's *Gravenhage*, N°. 34 t/m 38 van 1886.

De Gouvernements-Secretaris,
HELLMUND.

Dinsdag 's avonds en des nachts viel er over ons eiland een overvloedige regen, die vooral voor de benedendistricten een weldaad mag heeten, wijl in die streken de gevolgen van de vreeselijke hitte der laatste weken zich ernstig begonnen te vertoonen.

Donderdag 's morgens barstte alhier een hevig onweder los, vergezeld van geweldige regenbuien. De bliksem trof den gevel van het bedehuis der Ned. Port. Israëlitische begraafplaats op den berg Altena, zonder evenwel bijzondere schade te veroorzaken. De bewoners van de Saba op. Pietermaai (Cornet) leden veel ongerief van het water, dat met stroomen van de nabijgelegen heuvels afkwam en, ondanks het nieuwe systeem van waterleiding aldaar, moeijlijk zijnen weg naar het Waaigat kon vinden.

—Het genoegen vernemen wij, dat de heer H. Ferguson, geboortig van Curaçao, aan de Universiteit van Amsterdam den graad van Doctor in de geneeskunde heeft verworven.

NEDERLAND.

STATEN-GENERAAL.

Vereenigde Zitting der beide Kamers, op Zaterdag 18 September.

De heer Van Eysinga, voorzitter der Eerste Kamer, bekleedt den voorzitterszetel. De minister van binn. zaken, oor eene commissie in de Kamer geleid, plaatst zich voor den troon en houdt de volgende aanspraak:

„Mijne Heeren!

Het oogenblik is gekomen om aan deze uwe buitengewone bijeenkomst een einde te maken.

Onder de tot stand gekomen wetten verdienen vermelding: die tot goedkeuring der overeenkomst met België over den aanleg eener brug bij Maaseijk, die tot bekrachtiging van een gewijzigd contract met de Maatschappij *De Schelde*, die tot uitbreiding van de rechtbank te Amsterdam, die tot vereenvoudiging van het aangenomen stelsel van gevangenissen en die tot het wegnemen van enkele gebreken in de regeling van den accijns op de suiker.

Met genoegen mag ik herinneren, dat de Tweede Kamer met vernieuwden ijver de herziening der grondwet ter hand nam, om den verderen arbeid aan dat gewichtige werk in de volgende gewone zitting voor te bereiden.

In naam des Konings verklaar ik de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te zijn gesloten."

Den minister van binnenlandsche zaken wordt, na het uitspreken dezer rede, door de commissie uitgeleide gedaan, waarna de vereenigde zitting door den voorzitter wordt opgeheven.

Zitting van Maandag 20 September.

In de vereenigde zitting der Kamers is door den minister van Staat, minister van binnenlandsche zaken, de volgende troonrede uitgesproken:

Mijne Heeren!

„Wij voldoen aan de vereerende opdracht des Konings door Uwe gewone vergadering op heden te openen.

„Het is ons aangenaam daarbij te mogen mededeelen dat 's Konings betrekkingen met alle Mogendheden van den meest vriendschappelijken aard zijn, en dat de zee- en landmacht aan zijne Majesteit reden van tevredenheid geven.

„De druk, waaronder vele takken van handel en nijverheid lijden, bleef niet zonder invloed op de opbrengst der geldmiddelen; lettende op dit, zoo wij hopen, voorbijgaand verschijnsel, is 's lands financiëele toestand bevredigend. Vermeerdering van middelen door hoogere belasting behoeft U niet te worden gevraagd.

„De berichten omtrent den oogst luiden over het algemeen gunstig; de gezondheid van den veestapel is zeer voldoende, dat de bedrijven van den landman en veehouder, behoudens uitzonderingen, minder winstgevend zijn dan voor eenige jaren, is aan verschillende oorzaken toe te schrijven; de regeering is voornemens een onderzoek aan eene Koninklijke commissie van deskundigen op te dragen zoowel naar die oorzaken, als naar hetgeen nader in het belang van den landbouw van Staatswege te doen ware.

„Wij hopen zoo spoedig als de aard van de zaak toelaat, voor zoover dit van de regeering afhangt, de herziening der Grondwet in staat van openbare behandeling te brengen en vleien ons, dat de beslissing der wetgevende macht over dat gewichtige onderwerp niet laat in deze zitting moge plaats hebben. Met het oog daarop heeft de regeering begrepen, bij de samenstelling der Staatsbegrooting, alleen voor zoover strikt noodig is, nieuwe onderwerpen

ter sprake te moeten brengen.

„ Andere onderwerpen van wetgeving dan de Grondwet mogen echter niet worden verwaarloosd ; alzoo zullen U voorstellen bereiken omtrent eene herziening van de wet op het notarisambt, betreffende het recht van vereeniging en vergadering en betreffende de Nederlandsche Bank, terwijl uwe aandacht wordt ingeroepen op het belang van eenige sedert het vorige jaar aanhangige wetsontwerpen.

„ Spoedig zullen aan Uwe overweging maatregelen worden onderworpen tot afwering van de schade, die het algemeen belang zou lijden door eventueelen stilstand van suiker-ondernemingen in Oost-Indië.

„ In het Noorden van Sumatra is voortdurende waakzaamheid noodig. Van volharding in de aangenomen gedragslijn wordt op goede gronden allengs verbetering van den toestand verwacht.

„ In het oostelijk deel van dat eiland beleeft de Europeesche landbouw een tijdvak van bloei : aldaar werden groote belangen ernstig bedreigd door vijandelijke invallen, waartegen echter met goed gevolg krachtige maatregelen werden gesteld.

„ Het leger in Nederlandsch-Indië, dat evenals de zeemacht aldaar, op loffelijke wijze de gevorderde diensten verricht, wordt geteisterd door eene ziekte die, ofschoon thans verminderende, zorg baart en tot wier bestrijding niets onbeproefd wordt gelaten.

„ Door tijdelijke uitbreiding van de legersterkte wordt zooveel mogelijk tegemoetgekomen aan de bezwaren, die uit het groot getal zieken en herstellenden, vooral onder het inlandsch gedeelte van het krijgsvolk, voortvloeien.

„ Met den wensch dat, onder Hoogeren zegen, Uwe werkzaamheden vruchtbaar zullen zijn voor 's lands belangen, verklaren wij, in naam en op last des Konings, deze vergadering der Staten-Generaal te zijn geopend.

——o——

Daar ditmaal de Troonrede niet is uitgesproken door den Koning maar in zijn naam door den minister Heemskerk, zal er geen antwoord op de Troonrede door de Kamer gegeven worden.

———

Na de vereenigde zitting der beide Kamers is op 20 Sept. jl. door de Tweede Kamer een zitting gehouden, welke door den heer **Blussé van Oud-Alblas**, als oudste lid in jaren werd geleid. De heer Blussé bepaalde zich volstrekt tot een warm woord van hulde aan de nagedachtenis van den heer **Wybenga**, die vroeger bij deze gelegenheid de Kamer presideerde en in zijne redevoering vaak heel wat minder voorzichtig was dan de heer Blussé.

De heer **Smeele**, nieuwbenoemd lid voor Leiden, had zijne geloofsbrieven ingezonden. Nadat deze waren onderzocht door eene commissie, bestaande uit de heeren Schaepman, Viruly en Rutgers, werd besloten den heer Smeele toe te laten en werd hij door den voorzitter beëedigd.

Op voorstel des voorzitters werd onmiddellijk overgegaan tot het opmaken van een lijst van candidaten voor het voorzitterschap der Kamer. Als eerste candidaat werd gekozen de heer mr. E. J. J. B. Cremers met 61 van de 73 stemmen ; als tweede de heer mr. J. G. Gleichman met 44 van de 74 stemmen ; als derde de heer A. E. Reuther met 40 van de 74 stemmen.

Deze lijst zal den Koning worden toegezonden.

———

Het koninklijk gezin verlaat 1 October Soestdijk en gaat tot het einde des jaars naar Het Loo.

———

Te Dordrecht is Zaterdag 18 Sept. de jaarlijksche vergadering voor lijkverbranding gehouden. Uit het jaarverslag bleek, dat de Vereeniging een algemeene en 10 plaatselijke afdeelingen heeft. Men kan dus niet zeggen, dat zij een groote verspreiding geniet. Even als sedert jaren gaat zij in ledental achteruit. Was er een tijd, dat er meer dan 1100 leden waren, ten vorigen jare bedroeg dit getal maar 684 en thans 678. Het batig saldo der jaarrekening werd in de kas voor lijkovens gestort, welke kas thans een kapitaal van *f* 14500 bezit, in afwachting, dat hier te lande lijken mogen verbrand worden.

Mogen wij immer van dit heidensch gebruik bevrijd blijven.

De volgende jaarvergadering zal te Rotterdam gehouden worden. Ditmaal waren 15 leden tegenwoordig; ook uit de opkomst bleek geen enthousiasme voor de zaak.

———

Het gerechtshof te Amsterdam heeft uitspraak gedaan in zake den socialist J. H. Geel, tegen wien door het O. M. tien jaren gevangenisstraf was geëischt wegens dezes opzettelijken moordaanslag op den heer Stork, commissaris van politie aldaar gepleegd, en veroordeelde hem tot 8 jaren gevangenisstraf en de kosten van het geding.

BUITENLAND.

ROME, 12 Oct.—De Chineesche regeering heeft Z. H. den Paus, die door Frankrijk verhinderd is geworden rechtstreeksche betrekkingen met China aan te knoopen, een zeer vriendschappelijke Boodschap gezonden. China heeft besloten, aan het Fransche protectoraat volstrekt een einde te maken. De Franschen dienen hun aanspraken geheel op te geven of daarvoor nogmaals naar de wapenen te grijpen.

TONKING, 12 Oct.—In de landstreek Tanhoa zijn 700 christenen vermoord en 30 hunner dorpen verwoest : 9000 christenen waren den hongerdood nabij.

JAPAN.— In Japan blijft de cholera hevig woeden. Volgens de *Japon Gazette* stierven van 59.000 door de ziekte aangetaste, 37.000 personen. In Coréa zijn op de 250.000 inwoners 36000 aan die ziekte overleden. In de stad Toraï zijn alleen gedurende de maand Juli 6000 personen aan de cholera bezweken.

MADRID, 12 Oct.—Het nieuwe ministerie-Sagasta zal spoedig een besluit uitvaardigen tot opheffing van den staat van beleg te Madrid en elders ; ook zal het een einde trachten te maken aan den oproerigen geest welke in het leger heerscht.

LONDEN, 11 Oct.—Volgens de *St. James Gazette* beweren de aanvoerders der Socialisten, dat zij, als het er op aan komt, met niet minder dan 100.000 goed gewapende en welgeoefende mannen zich in de straten kunnen vertoonen.

— Gladstone is ziek en ligt te bed. Men gelooft dat zijn toestand erger is dan de zijnen wel voorgeven.

PARIJS, 11 Oct.—De *Paris* maakt bekend, dat Generaal Jamont, hoofd der Fransche troepen in Tonking, alsmede Generaal Jamais en nog eenige officieren van zijn staf hun ontslag hebben aangevraagd.

— In een artikel van de *République Française* wordt de noodzakelijkheid verdedigd van eene onzijdigheidsverklaring van Egypte ; een annexatie van Egypte door Engeland zou als een *casus belli* beschouwd worden.

— 12 Oct. Een aantal lieden, die hier rondloopen met caricaturen van V. Bismarck, zijn gevangen genomen. Ook in het bureau van het blad *Revanche* vertoonde zich de politie en beval de gekleurde prenten te verwijderen, waarop de Duitsche kanselier aan een lantaarn werd opgeknoopt.

— De oorlogskoorts neemt steeds in hevigheid toe. Een paar bladen van de „de Partij *Boulanger*" (waarmede echter de generaal verzekert in geen betrekking te staan) dringen aan op het voeren van een offensieve politiek en op het herstellen van Frankrijks militaire eer.

— Volgens de *Figaro* heeft generaal Boulanger een weldoordacht krijgsplan in al zijn onderdeelen reeds afgewerkt.

Een ander blad, *Militaire* geheeten, zegt dat Boulanger wel den oorlog wil, maar niet om Elzas-Lotharingen te heroveren ; zijn inzicht daarmeê is, aan de sociale verwikkelingen een einde te maken.

— De minister van koophandel heeft last gegeven, alle personen gerechtelijk te vervolgen die kaarten van Frankrijk verkoopen, waarop de provinciën Elzas en Lotharingen zich niet bevinden.

— Het blijkt thans, dat wij gelijk hadden, toen wij onlangs aanspoorden tot voorzichtigheid met de uitvinding van Pasteur en den raad gaven van den tijd de bevestiging van de deugd zijner methode af te wachten. Zelfs de *N. R. Ct.*, die van den beginne af Pasteurs uitvinding als boven elke bedenking verheven waande, schrijft thans het volgende :

„ Ook te Parijs begint men ten aanzien van de werking van Pasteurs inentingen tegen de hondsdolheid te twijfelen. De onafhankelijke bladen hebben thans eene lijst van 24 personen samengesteld, die aan de hondsdolheid zijn gestorven, nadat Pasteur hen ingeënt en als genezen ontslagen had. Acht van die personen waren door wolven, twee door katten, de overige veertien door honden gebeten. Terwijl men alzoo ook te Parijs begint te begrijpen, dat de tijd nog niet daar is, om met grond en met juistheid over de wezenlijke waarde der inenting te kunnen oordeelen, blijft men in het buitenland tengevolge van de Parijsche reclame-artikelen, Pasteur eer bewijzen en geld voor zijn Instituut toezenden. Met groote belangstelling worden dus Pasteurs nadere mededeelingen aan de Parijsche Academie van geneeskunde tegemoetgezien." (*Maasbode*).

BERLIJN, 11 Oct. Het valt niet meer te ontkennen, dat in de betrekkingen tusschen de Duitsche en Russische regeeringen een verandering is gekomen. Zoowel de onedele pogingen van Rusland om oproer te stichten in Bulgarije als de uitslag van de verkiezingen der Bulgaarsche Sobranje (bij welke gelegenheid duidelijk bleek, dat Bulgarije zeer anti-Russisch gezind is) schijnen in de hoogste diplomatieke kringen groote ontevredenheid verwekt te hebben.

———

— (*Depêche uit Berlijn van 12 Oct. aan de New-Yorker St.-Ztg.* „Het weerlicht uit alle streken van den politieken horizon : daarenboven verspreiden de bliksemflitsen nu en dan een ongewoon licht door het duister, waarin de politiek tot nog toe voor de meesten gehuld bleef. Een telegram van Alexander van Battenberg, waarin hij zich bereid verklaart den Bulgaarschen troon wederom te bestijgen, bijaldien hij door de Sobranje mocht gekozen worden, was een verrassing voor iedereen,— naardien hij nog kortgeleden zijn besluit had kenbaar gemaakt om in het privaatleven terug te keeren. Men brengt dat telegram in betrekking met een artikel van de „ Nordd." van 28 September, waarin op zeer bitteren toon de abdicatie van Alexander wordt afgekeurd. En nu de voormalige Vorst zijn telegram in de wereld gezonden heeft en overal van zich doet spreken, bewaart diezelfde „ Nordd " een veel beteekenend zwijgen. Men beschouwt het dan ook niet meer als onmogelijk, dat Duitschland wel eens den Vorst ging ondersteunen. Eén feit staat echter vast, dat het nl. tusschen Duitschland en Rusland, op zijn zachtst uitgedrukt, tot een spanning is gekomen. Het ernstig protest van den Duitschen consul te Sofia, toen deze dagen de Russische agenten openlijk tot oproer aanspoorden, ware eenige weken geleden een onmogelijkheid geweest ; verder laat zich de Russische gezant Katkow, naar aanleiding van dat protest, zóó heftig en dreigend tegenover Duitschland uit, dat het alles achter zich laat, wat die leermeester van den Czaar zich ooit veroorloofd heeft tegen Duitschland aan te voeren. Katkow zegt, dat Rusland voorheen onder enkele voorwaarden beloofd had om Bulgarije niet te bezetten ; maar door schuld van zekere mogendheid zijn de toestanden dermate gewijzigd en veranderd dat het zich aan die vroegere beloften niet meer gebonden kan rekenen. Bovenal echter moet Rusland de tijdelijk onderbroken betrekkingen met Frankrijk onverwijld weder aanknoopen ; immers alleen de bedreiging van een Russisch-Fransch verbond kan er den kanselier toe brengen om wat inschikkelijker te zijn jegens Rusland, wanneer het zijn rechtmatige aanspraken wil doen gelden.— Hier te Berlijn en te Weenen heerscht een zeer vijandelijke stemming tegen Rusland ; ja, deze stemming is en uit zich krachtiger dan in de dagen, die onmiddellijk den oorlog van 1870 voorafgingen."

— De Russische bladen zijn allen van meening, dat de regeering van St. Petersburg een beslissende handeling opzichtens Bulgarije niet langer uit mag stellen.

— De Engelsche pers wijst op de steeds klimmende antipathie welke zich in Europa tegen Rusland openbaart.

Van St. Petersburg zelf hoort men niet veel ; er heerscht daarginds groote bezorgdheid. De Russische roebel is thans veel meer gedaald, dan bij de catastrophe van Plevna. De Italiaansche pers dringt op een verbond aan met Engeland. Men spreekt overal van een verbond, dat weldra gesloten zal worden tusschen Rusland, Frankrijk en Turkije, en dat de Porte tot Engeland een ultimatum richten zal, waarin onmiddellijke ontruiming van Egypte geëischt wordt.

———

NOTICIA.

Awaceroe.

For di dia promer di e loena-aki te awor nos isla tabata bisjitar pa diferente jobementoe grandi acompanjar coe muchoe donder i weerlicht. Den ultimo dianan-aki, esta : den e siman-aki ainda nos no por keha di awaceroe general. Dia Martes anochi a jobe duroe for di ocho te diez ora sin stop, i despues, di e ora-aki, awa a sigi cai poco-poco te Dia Razon mardugá. Dia Huebes pasar tambe, henter mainta for di siete ora, otro awaceroe grandi a basja riba henter isla acompanjar atrobé coe muchoe slag duroe di donder; un rayo a cai riba cas di Oracion den cementerio di Hudioe Orthodoxnan, sin haci ningun danjoe di importancia afortunadamente. Pa doena un idea di com duroe a jobe e mainta-aki ta basta koe nos bisa, koe e caminda conocir coe nomber di *Kornet* i toer casnan di ai-banda como esnan di *Bao di paloe* tabata completamente inundar, mientras un berdadero rioe tabata baja den *lamar chikitoe* banda di Misa di Pietermaai.

E jobementoe-aki, koe nos por jama extraordinario na Curaçao, a moestra koe e *rooinan* di caja, principalmente, esnan di *Bao di paloe*, no ta propio pa asina ocasion, nan tin masjar poco *afloop;* tantoe ta asina, koe lo tabata di spera algun desgracia, si algun hende no a pone manoe tempran na trabao pa habri mas rooi i doena mas salida na e corriente fuerte, koe tabata bini for di den *Kornet*. Ta di spera koe Senjor *Chef di Bouwdepartement*, koe tabata presente n'e lugar-ai i koe a mira defecto di e rooinan, lo no larga tempoe pasa ma koe lo é trata di mehora esai asina liger posibel, a fin di evita desgracia koe lo por ta consecuencia di otro awaceroe grandi.

Di coenucoenan nos a informa koe diferente dam a kibra, i koe hopi cas di jerba a sufri danjoe. Camindanan ta jeen di awa ó lodo; i tin algun lugar koe ta imposibel pa bestia i garosjinan di carga pasa.

———

Maracaibo i Minerva.

Coe satisfaccion nos a informa koe Senjores Rivas Braasch & Fensohn, agente di Compañia "*Red D*", a paga gastoe koe golet *Minerva* mester a haci pa su reparacion despues di e colision, koe tabatin den dié coe vapor *Maracaibo* aki na costa di nos isla.

Brohera.

Noticia telegráfica foi Jamaica ta anuncia koe, segun dato oficial, tabatin na Kingston, dia 5 di e loenaki, 124 caso di brohera; 111 di e hendenan atacar tabata den Hospital.

Un dokter nobo.

Ta sigur un noticia contentoe pa jioenan di Curaçao koe Senjor H. Ferguson, jioe di Senjor Dr. G. A. L. Ferguson, a haci su examen pa dokter den medicina na Universidad di Amsterdam, dia 30 di September pasar.

Santa Silja i Portugal.

Courantnan di Roma ta publica texto Latino di e decreto apostólico, coe cual nos Santo Padre ta establece herarkía episcopal den India Oriental Portugues i na isla Ceylon. E sublime decreto ai ta di gradici na resultado favorable di e tratamentoenan, koe tabatin den Santa Silja coe gobiernoe di Portugal, á fin di kita for di camina e dificultadnan koe a jega di lamanta riba derecho di patronato den Indianan, perteneciente na corona Portugues.

Na mees tempoe e decreto-ai ta un senjal di progreso nobo pa fé Católica den e lugarnan-aí. P'é doble motiboenan-aí e decreto apostólico lo brilja manera un boenita página mas den historia asina glorioso caba di Pontificado di Su Santidad Leon XIII.

Biografía di Su Santidad Leon XIII.

Pa ocasion di hubileo sacerdotal di nos Santo Padre, lo ta publicar un obra coe titulo di *Bida di Leon XIII*, koe Monsenjor Dr. O'Reilly a scirbi bao di vigilancia di Su Santidad. Probablemente e obra lo mira luz na April di 1887, i bien na diferente lenga na un mees tempoe; Na London i New York na *Ingles*; na 's Hertogenbosch cerca sociedad di *Katholieke Illustratie* na *Hoelandes*; na Paris na *Francés*; na Colonia na *Aleman*; na Turin na *Italiano*; na Barcelona (Spanja) na *Spanjó*.

Koe esai lo ta un obra di berdadero mérito i importancia ta fácil pa comprende; e nuebe anjanan di Pontificado di Leon XIII solamente ta mas koe suficiente pa adorna páginan di oro di un historia, koe lo ta un modelo di inteligencia i sagacidad. Cada letter di historia di e nuebe anjanan lo ta un piedra precioso koe lo brilja eternamente riba tiara di Hefe di Iglesia Católica.

Terror pánico.

Toer logie masóniconan ta aribaabao na Bélgica. Un mucha homber, koe, pa un casualidad afortunar i despues di hopi tempoe di pacensji, a logra di haci un lista di toer mazon di Bélgica, a anuncia koe lo é publica e lista-aí. E simple aviso-akí a trece spantoe i terror den campo di e hombernan di tres punto, koe, mees cos koe conspiradornan, no tin asina tantoe miedoe pa nada otro manera nan tin miedóe di ta conocir como mazon. Logienan ta pone toer medio na práctica pa stroba publicacion di e lista; ma e mucha homber ta biboe, constante i lo é no larga ningun amenaza spanté.

Un bon egemplo.

Na Bergues — departamento di Noord di Francia — pueblo a studia un medio eficaz pa caba coe furia anticlerical di su gobernador republicanonan, doenando un boenita egemplo na e lugarnan, na oenda poblacion ta sufri bao di jugo di radicalnan.

Nos lezadornan meste sabi koe muchoe anja caba colegio di Bergnes ta bao di direccion di padernan pa satisfaccion general di pueblo. E institucion tabata florece muchoe i é tabata conta coe mas di dos cientoe discípulo, lo ke ta nifica muchoe pa un lugar asina insignificante. Esaki, tabata un soempinja den wowo di radicalnan, i nan a coeminza pone toer dificultad, koe nan por a imagina, pa haci koe padernan meste sali for di e colegio. Ma pueblo di Bergues no kier a tende esai: koe padernan meste sali for di nan colegio. Nan a manda peticion riba peticion na gobierno, prensa conservador a constitui é como intérprete di indignacion general: ma nada no a sirbi. Conseho radical a keda firme den su resolucion. Ma pueblo di Bergues no ta hende, koe ta larga otro tene nan pa loco; nan sabi kiko nan kier, nan a pone cabez cerca otro, i inmediatamente nan a haja un medio pa trece conseho municipal na huicio. E conseho-ai ta formar di dokter, boticario, destilador i negociantenan di Bergues. Toer famijanan a manda paga toer cuenta koe nan tabatin coe n'é miembronan i larga nan sabi koe for di e dia-ai p'adilanti nan lo no tin ningun cuenta mas koe nan, koe nan lo cumpra toer kiko nan mesteer na otro lugar. Un slag di donder meimei di un tempoe sin nubia no por haci un efecto mas violento. Inmediatamente conseho municipal a reuni: dokter, boticario i destilador tabata esnan di promer koe a declara, koe maske com noble i grandi porta pa hende sostene nan opinion, nan ta considera nan bida como cos di mas importancia; koe maske secularisacion di schoolnan ta un cos asina boenita, nan gastoe pa bida ta bai promer koe toer cos. I sin deliberacion, unánimamente, e conseho a bini di acuerdo pa retira su resolucion i larga colegio di Bergues sigi su camina di promer.

E medio tabatin bon efecto anto; pa di tantoe bé tabata probar atrobe, koe *interes propio* ta único cuerda sensibel di coerazon di radicalnan.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA.